

Expedient: 562/2023

Tràmit: Guia de mesures antifrau a l'execució del pla de recuperació,
transformació i resiliència

Assumpte: Pla de mesures antifrau de l'Ajuntament de Calaf

GUIA DE MESURES ANTIFRAU A L'EXECUCIÓ DEL PLA DE RECUPERACIÓ, TRANSFORMACIÓ I RESILIÈNCIA DE L'AJUNTAMENT DE CALAF

INTRODUCCIÓ

Aquesta Guia de mesures antifrau a l'execució del pla de recuperació, transformació i resiliència s'emmarca en els esforços que està portant a terme l'Ajuntament de Calaf per tal d'afavorir les pràctiques del bon govern, la transparència i el retiment de comptes.

En aquest sentit, s'han desenvolupat diferents accions com l'aprovació d'una declaració institucional en contra del frau, la limitació dels contractes menors, l'aprovació d'un pla estratègic de subvencions o la constitució d'un comitè antifrau.

Aquest comitè està format per personal funcionari de carrera o laboral fix de la Corporació, evitant així interferències polítiques en la seva actuació, vetllant per la independència i la equitat en el desenvolupament de les seves tasques.

Una de les tasques d'aquest comitè ha estat el desenvolupament d'aquesta guia, que pretén sistematitzar i posar en coneixement de tota l'organització i de la ciutadania de les eines i mecanismes de control que s'estan implementant en aquest Ajuntament, com a resposta a les directives europees de lluita contra el frau, però amb la voluntat d'anar més enllà i establir les bones pràctiques en els àmbits de la contractació pública, la gestió de subvencions i de convenis.

D'aquesta manera, un element clau és la implantació de la declaració d'absència de conflicte d'interès (DACI) que servirà per evitar qualsevol implicació personal o professional de les persones que intervenen en la tramitació i aprovació dels diferents expedients administratius, especialment en els tres àmbits citats anteriorment.

Per tant, serveixi la present guia per verificar el compliment dels elements de control establerts així com l'actuació envers l'aparició de banderes vermelles o indicis de frau o corrupció.

La present guia s'ha d'entendre en consonància amb l'annex que l'acompanya que inclou una matriu amb els riscos així com els controls i els indicadors de risc analitzats per l'equip d'avaluació d'aquest Ajuntament.

En síntesi, la present guia i l'annex esdevenen un exercici d'avaluació que inclou una correlació amb els controls actualment en marxa i els previstos.

MESURES EN L'ÀMBIT DE SUBVENCIONS

- Verificar que es compleix el que estipulen els articles art. 9.3 i 18 de la Llei General de Subvencions referits als deures de publicació i informació de les convocatòries.
- Verificar que els requisits exigits per obtenir la condició de beneficiaris s'han inclòs de

manera clara a les bases reguladores i convocatòries.

- Llista de comprovació dels terminis establerts per garantir la regularitat de la tramitació.
- Verificar la presentació de la sol·licitud dins del termini establert a les bases reguladores i convocatòria.
- Verificar l'existència d'una política en matèria de conflicte d'interès: codi de conducta, signatura de Declaracions d'Absència de Conflicte d'Interès (DACI).
- Verificar que les bases reguladores o la convocatòria recullen la coherència amb els objectius perseguits en cada reforma o inversió, identifiquen les fites i objectius al compliment dels quals contribueixen i identifiquen els indicadors subjectes a seguiment.
- Verificar l'ús i la finalitat a què s'estan destinant els fons.
- Control de la realització correcta de les actuacions objecte de l'ajuda i la veracitat dels valors dels indicadors, les fites i els objectius efectivament assolits.
- Arxivar a l'expedient la documentació acreditativa de l'execució de les activitats i del compliment de fites i objectius (fotos, cartells, informes, mails, tríptics, materials, enregistraments, documentació...).
- Verificar que les bases reguladores o la convocatòria inclouen una referència al compliment de l'etiquetatge verd i digital que s'ha assignat al PRTR (o evitar mal al medi ambient).
- Llista de comprovació sobre doble finançament (pot servir de referència la prevista a l'Annex III.D de l'Ordre HFP/1030/2021, de 29 de setembre, per la qual es configura el sistema de gestió del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència).
- Llista de comprovació de la documentació del procés de sol·licitud.
- Control de la documentació presentada pels beneficiaris, tenint en compte el coneixement previ que es tingui del beneficiari o de les seves sol·licituds anteriors, si escau, i fent comprovacions creuades dels documents amb altres fonts de verificació.
- Verificar que les bases reguladores o convocatòries delimiten les despeses subvencionables o s'ha emès un manual de justificació on es detallen aquests aspectes.

MESURES EN L'ÀMBIT DE LA CONTRACTACIÓ

Conflictes d'interessos

- Disposar d'una política en matèria de conflicte d'interès que inclogui una Declaració d'absència de conflictes d'interès (DACI) per part de tot el personal, la seva verificació, quan escaigui, i mesures dirigides a garantir-ne el compliment.
- Establir i donar publicitat a un sistema de denúncies dels comportaments suposadament fraudulents.
- Disposar d'una política en matèria de conflicte d'interès que inclogui una Declaració d'absència de conflictes d'interès (DACI) per part de tot el personal, la seva verificació, quan escaigui, i mesures dirigides a garantir-ne el compliment.
- Establir i donar publicitat a un sistema de denúncies dels comportaments suposadament fraudulents.
- Controls sobre la presència continuada de circumstàncies improbables a les ofertes o de relacions inusuals entre tercers (per exemple, avaluació d'ofertes que semblen conèixer perfectament el mercat o patrons de torns entre adjudicataris).
- Establir barreres que limitin la informació del procediment de contractació als agents externs o aliens a aquest ("muralles xineses").
- Verificar que als plecs s'inclou l'obligació d'emplenar la DACI per totes les persones obligades a fer-ho.
- Verificar que a l'expedient s'inclouen les DACI emplenades pels intervinents en la licitació per part de l'òrgan de contractació i dels contractistes i subcontractistes quan se n'obtinguin.
- Registre detallat dels proveïdors seleccionats.
- Controls periòdics de l'import acumulat per proveïdor i anàlisi correlativa dels objectes dels diferents contractes celebrats amb cadascun.
- Verificació de la manera com s'hagi establert el procediment de contractació.

Execució

- Contols periòdics, anàlisi d'informes d'execució, per verificar i supervisar les fases d'execució del contracte i verificacions sobre el terreny, si escau.
- Contols periòdics de la qualitat de la prestació contractada conforme al que disposen els plecs.
- Establiment de clàusules de penalització als contractes per a aquelles situacions en què es detecti que la qualitat de la prestació no s'ajusta amb l'oferta presentada.
- Revisió dels informes finals, econòmics i d'activitats, cercant possibles discrepàncies entre les activitats previstes i les realment efectuades.
- Contols per identificar l'executor real del contracte, la seva capacitat així com la del contractista principal.

Falsedat documental, doble finançament

- Llista de comprovació de la documentació requerida per poder accedir al procés de contractació.
- Control de la documentació presentada per part dels licitadors a fi de detectar documentació o informació falsificada, verificant la documentació directament amb la font, quan escaigui.
- Verificar la realització de quadres de finançament al nivell de projecte/ subprojecte /línia d'acció que escaigui.
- Comprovacions creuades amb bases de dades nacionals (per exemple, BDNS) i d'altres fons europeus (per exemple, Financial Transparency System) quan això sigui possible i quan aquest risc s'avaluï com a significatiu i probable.

Publicitat

- Elaborar i distribuir entre tot el personal involucrat en la gestió d'activitats finançades pel MRR d'un breu manual relatiu a les obligacions de publicitat del procediment.
- Llista de comprovació de requisits en matèria d'informació i publicitat, que inclogui, entre altres qüestions:
 - Verificar que les licitacions que es desenvolupin en aquest àmbit continguin, tant en el seu encapçalament com en el seu cos de desenvolupament, la referència següent: «Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència - Finançat per la Unió Europea - NextGenerationEU ».
 - Verificar que s'ha inclòs als plecs que als projectes i subprojectes que es desenvolupin en execució del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència s'haurà d'exhibir de forma correcta i destacada l'emblema de la UE amb una declaració de finançament adequada que digui (traduïda a les llengües locals quan escaigui) "finançat per la Unió Europea - NextGenerationEU ", juntament amb el logo del PRTR, disponible al link <https://planderecuperacion.gob.es/identidad-visual> , així com supervisar que els adjudicataris faran menció del origen d'aquest finançament i vetllaran per donar-li visibilitat, en particular quan promoguin les accions i els seus resultats, facilitant informació coherent, efectiva i proporcionada adreçada a múltiples destinataris, inclosos els mitjans de comunicació i el públic.
- Verificar que s'han identificat els contractistes i subcontractistes, d'acord amb els requeriments mínims previstos a l'article 8.2 de l'Ordre HFP/1030/2021 i que aquesta documentació s'ha remès d'acord amb el procediment recollit a l'article 8.3 de la citada Ordre.

Pèrdua de pista d'auditoria

- Llista de comprovació de la documentació requerida per garantir la pista d'auditoria
- Verificar l'establiment d'un mecanisme que permeti complir l'obligació de conservar els documents en els terminis i els formats assenyalats a l'article 132 del Reglament Financer (5

anys a partir de l'operació, 3 anys si el finançament no supera els 60.000 euros) prevista a l'article 22.2 f) del Reglament (UE) núm. 241/2021.

- Verificar el compromís exprés dels contractistes i subcontractistes a la subjecció als controls dels organismes europeus (Comissió Europea, Oficina Europea de Lluita contra el Fraude, Tribunal de Comptes Europeu i Fiscalia Europea).

CONVENIS

- Declaració d'absència de conflicte d'interessos de les parts signants del conveni.
- Revisar i documentar la possible vinculació entre les parts mitjançant la revisió dels seus estatuts o actes de constitució, la informació obtinguda de bases de dades externes i independents.

- Disposar d'una política en matèria de conflicte d'interès que inclogui una Declaració d'absència de conflicte d'interès (DACI) per part de tot el personal, especialment per als que participin en l'adopció o la signatura de convenis, i verificar-ne el contingut amb la informació procedent d'altres fonts (ARACHNE, bases de dades d'organismes nacionals i de la UE, informació de la pròpia organització, fonts de dades obertes i mitjans de comunicació...), quan escaigui, així com mesures dirigides a garantir-ne el compliment i procediments per abordar possibles casos de conflictes d'interessos.

- Anàlisi històrica de convenis recurrents així com de la justificació dels mateixos.

Incloure entre les clàusules del conveni l'obligació de respectar la legislació en matèria de contractes del sector públic.

- Llista de comprovació de requisits en matèria d'informació i publicitat, que inclogui, entre altres qüestions:

-Verificar que els convenis formalitzats que es desenvolupin en aquest àmbit continguin, tant en el seu encapçalament com en el seu cos de desenvolupament, la referència següent: «Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència – Finançat per la Unió Europea – NextGenerationEU ».

- Verificar que s'ha inclòs als documents del conveni que en els projectes i subprojectes que es desenvolupin en execució del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència s'haurà d'exhibir de forma correcta i destacada l'emblema de la UE amb una declaració de finançament adequada que digui (traduïda a les llengües locals quan escaigui) "finançat per la Unió Europea - NextGenerationEU ", juntament amb el logo del PRTR, disponible al link <https://planderrecuperacion.gob.es/identidad-visual> , així com supervisar que els adjudicataris faran esmentar l'origen d'aquest finançament i vetllaran per donar-li visibilitat, en particular quan promoguin les accions i els resultats, facilitant informació coherent, efectiva i proporcionada adreçada a múltiples destinataris, inclosos els mitjans de comunicació i el públic.

- Verificar l'establiment d'un mecanisme que permeti complir l'obligació de conservar els documents en els terminis i els formats assenyalats a l'article 132 del Reglament Financer (5 anys a partir de l'operació, 3 anys si el finançament no supera els 60.000 euros) prevista a l'article 22.2 f) del Reglament (UE) núm. 241/2021.

- Verificar el compromís exprés dels perceptors finals dels fons, i altres persones i entitats que intervinguin en la seva aplicació, a la subjecció als controls dels organismes europeus (Comissió Europea, Oficina Europea de Lluita contra el Fraude, Tribunal de Comptes Europeu i Fiscalia Europea)